

publicació de la lliga dels drets dels pobles

p a p e r s

núm. 25/2002

LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES

**les dones al Marroc / la nova Cort Penal Internacional
/ Àfrica: el dret de reconèixer el seu passat / el
Sàhara, el conflicte de mai acabar / Israel o
Palestina? / camp de treball a l'Alto Amazonas**

Des de la junta... Rita Huybens	2
Opinió Les dones al Marroc Yolanda Aixelà	3
Retalls de premsa	6
Balcans La nova Cort Penal Internacional Rita Huybens	7
Àfrica Àfrica: el dret de reconèixer el seu passat Gilbert-Ndungu Nsangata	9
Opinió El Sàhara, el conflicte de mai acabar Fermí Vallbé Bach	11
Actualitat Israel o Palestina? Vicenç Creus	14
Amèrica Llatina Experiències d'un camp de treball amb les comunitats indígenes de l'alto amazonas peruà Grup de Joves de Sant Quirze Solidari	16
Biblioteca Bibliografia destacada	18
Activitats de la Lliga	19

Revista Papers

amb la col·laboració de:

Edita Lliga dels Drets dels Pobles
Tiratge 2.000 exemplars
Data d'edició Octubre de 2002
Consell de Redacció Rita Huybens, Albert Roig, Àngel Rosell, Isabel Ruiz, Xavi Zulet.

Revista trimestral
Exemplar gratuït
Disseny i Impressió Impremta Dit i fet
Revisió Lingüística Consorci per a la Normalització Lingüística

Adreça Carrer Sant Isidre, 140 (Ca l'Estruch)
08208 SABADELL
Adreça Postal Apartat de Correus 2045
08200 SABADELL
Telèfon i Fax 93 723 71 02
Pàgina Web www.sabadellsolidari.org/lliga
Adreça electrònica lliga@sabadellsolidari.org
Horari d'atenció De dilluns a divendres de 17 a 21 h
al públic

Disposem d'una biblioteca especialitzada en drets humans, desenvolupament, cultura de pau, política, pobles indígenes, món àrab i musulmà... on trobaràs informació alternativa a la dominant. Pots consultar el fons bibliogràfic a la nostra web. L'horari de consulta del biblioteca és de dilluns a divendres de 17 a 21 h.

La Lliga dels Drets dels Pobles no comparteix necessàriament, l'opinió dels autors dels articles publicats en la revista.

La Lliga dels Drets dels Pobles agrairà la reproducció i divulgació dels continguts d'aquesta sempre i quan se citi la font.

Fotografia de portada: La població sahrauí fa temps que espera el Referèndum d'autodeterminació

Des de la junta

El debat i la reflexió han marcat, fins ara, la celebració dels 25 anys de l'entitat. Estem finalitzant la redacció del document de la Jornada de Reflexió "El nou context de les ONG i el treball en xarxa" que varem organitzar el passat 25 de maig.

La creixent importància i la influència dels moviments socials i de les alternatives al neoliberalisme, ens obliga a participar i a fer un anàlisi més profund d'aquest tema. Per finalitzar els actes de celebració dels 25 anys, hem convidat a un gran especialista en la matèria: el professor François Houtart de la Universitat Catòlica de Lovaina (UCL), Secretari del Fòrum Mundial de les Alternatives, president de la Lliga Internacional pels Drets i l'Alliberament dels Pobles i director del Centre Tricontinental (CETRI), ens oferirà una conferència el proper 10 de desembre.

Considerem un privilegi poder comptar amb la presència del sr. Houtart, que com a director del CETRI (fundat l'any 1976), té com a ambició "donar la paraula a les persones del Sud", i amb la seva experiència, com a professor de Sociologia i de més de 25 anys de treball de recerca sobre el terreny, ens assegura un accés fiable a la informació, punt de partida per a la formació d'una opinió lúcida de qualsevol ciutadà, sobre el seu entorn social i polític.

Finalment, us volem recordar que el proper número de la Revista Papers serà un monogràfic sobre els 25 anys de la Lliga. Comptarem amb la col·laboració d'en Joan Casañas que farà un repàs històric del que han estat aquest anys de lluita.

Rita Huybens
Presidenta

Distorsions sobre la realitat femenina

Les dones al Marroc

Al Marroc, com a d'altres països del nord d'Àfrica, el parentiu i l'esfera jurídica islàmica condicionen una construcció de gènere que es fonamenta en el repartiment complementari d'activitats segons el sexe (homes, proveïdors i protectors de la família; dones, mares i esposes). Ara bé, malgrat que aquesta construcció de gènere es presenti a priori clarament definida pel que sovint es qualifica -equivocadament- de patriarcalitat àrab, les pràctiques socials mostren contradiccions i contínues transgressions respecte al que les dones poden veritablement realitzar: bona part d'elles tenen més capacitat d'actuació i transformació social del que inicialment es plantejava. Aquests fets no sempre han estat percebuts per la seva ciutadania, cosa que ha comportat una distorsió androcèntrica de les realitats socials femenines pel que feia a les seves activitats, a la seva participació en l'espai públic i al seu prestigi en tots els àmbits socials.

Aquest article vol aprofundir en la necessària desmitificació que s'ha de dur a terme al voltant de les dones del Marroc amb l'objectiu de fer-les visibles a la seva societat. Serà necessari aproximar-se, des de noves perspectives, a les esferes que més han distorsionat les seves realitats quotidianes: el parentiu i el dret¹.

El parentiu

Històricament, s'ha estat defensant el fet que les dones marroquines vivien en una societat patriarcal,

El paper de la dona marroquina dins la seva societat és de difícil definició

gràcies a la pressió que el col·lectiu masculí exercia sobre elles a partir de les característiques que conformaven el parentiu àrab i berber: la patrilinealitat (descendència per línia masculina), la patrilocalitat (establiment del matrimoni en la comunitat del marit), l'endogàmia preferencial (matrimoni amb la filla del germà del pare), la família extensa (convivència de parents afins i consanguinis) i la poligínia (matrimoni amb més d'una esposa, fins a quatre).

D'entre totes aquestes característiques, la interpretació patriarcal es fonamentava, sobretot, en el fet que el seu parentiu era patrilineal i que els matrimonis eren pactats pels homes. Ara bé, treballs com el de P. Bourdieu desenvolupat a la Cabília algeriana el 1972², varen posar de manifest -amb poc èxit tal com manifesta l'escassa recuperació per

altres investigadors europeus o magrebins de les seves teories- que aquestes dues premisses eren, com a mínim, equívokes.

D'una banda, la patrilinealitat analitzada com a primer factor d'invisibilitat femenina en l'àmbit del parentiu, si bé és parcialment real, quedà poc més que relativitzada amb les conclusions etnològiques de Bourdieu: era cert que les dones transmetien el parentiu masculí -el dels seus marits- a la seva descendència, però era molt més que discutible que elles no prenguessin part en aquesta transmissió. Això es podia demostrar des de l'esfera matrimonial a partir de la següent constatació etnogràfica: si el matrimoni preferit per la majoria de la societat àrab era el d'un fill amb la filla del germà del pare, era perquè les dones transmetien parentiu i participaven de la consolidació de

¹ Sobre això es pot consultar AIXELÀ, Yolanda. *Parentesco, género y mujeres de Marruecos*. Barcelona: Edicions Bellaterra, 2000.

² BOURDIEU, Pierre. *Esquisse d'une théorie de la pratique*. Ginebra: Librairie Droz, 1972.

A certes regions les núvies esperen reunides fins el moment d'emparellar-se

les línies familiars, dels llinatges, aspecte que seria corroborat per l'existència del dot, entès com la compensació econòmica que rebia la dona per participar en la consolidació d'un nou matrimoni i no com sovint s'ha analitzat de compra-venda de dones. Aquesta constatació ens portaria a defensar que, en la societat marroquina (com en d'altres societats àrabomusulmanes), existia un parentiu oficial patrilinial (d'homes) i un parentiu pràctic cognatí (de tots dos sexes).

D'altra banda, cal abordar la premissa que eren els homes (pares) els que pactaven els matrimonis. Sobre això cal dir, també seguint la recerca de Bourdieu (si bé es tracta d'un aspecte constatat pel meu propi treball de camp al Marroc), que tot i que és cert que els homes podien pactar els matrimonis dels fills, ho feien majoritàriament dels fills barons primogènits, fet que significava que la resta dels fills (de tots dos sexes) quedaven en mans de la decisió materna o, millor dit, de la tria de parella per part de la mare. Això era

possible perquè en la societat marroquina el divorci és molt elevat i la poligínia, força present, cosa que provoca que la figura paterna no sempre hi sigui/es tingui en compte a l'hora de decidir els matrimonis dels seus fills. Com a màxim, es podia donar que el pare fes acte de presència per legitimar la decisió materna i per signar el contracte matrimonial. Per tant, és lògic afirmar que al Marroc hi havia un matrimoni ^{oficial} controlat pels pares i un matrimoni ordinari pactat per les mares.

Aquests dos aspectes analitzats des d'aquestes perspectives, ens permeten relativitzar la invisibilitat femenina en el parentiu, la seva suposada subordinació masculina i la seva absència de poder social.

El dret

L'esfera jurídica marroquina presenta una doble vessant des del període postcolonial: d'una banda hi ha un Codi familiar construït amb fons islàmiques -Mudawwana-i, per l'altre, un Codi constitucional d'inspiració europea.

De tots dos codis, les recriminacions més importants pel que fa als drets i deures de les dones s'han formulat des de l'esfera del dret familiar ja que en propiciava la subordinació i dependència envers als homes, sovint perquè se seguia estrictament l'Alcorà. Els exemples més importants d'aquesta recuperació corànica eren la permanència del repudi (divorci unidireccional), la perpetuació de la poligínia (fins a quatre esposes), la desigualtat en l'herència (les dones rebien la meitat que un home en el mateix grau de parentiu) i l'obligatòria presència del wali (home que representa la dona en la signatura del seu contracte matrimonial).

Totes aquestes característiques reduïen la capacitat d'actuació i decisió de les dones musulmanes. No obstant això, la demonització que s'ha dut a terme sobre el dret corànic en general, i el dret familiar en particular, són en alguns casos injustos ja que com totes les legislacions té també alguns aspectes positius per a les dones que igual que en

Els drets dels homes i les dones al Marroc són poc coneguts al món occidental

altres contextos, també es recolliren al Marroc³.

Les dones tenen el dot. Es tracta d'un dret irrenunciable sense el qual el matrimoni no és legal, que constitueix una de les fonts de la riquesa de les dones, ja que en aquesta contraprestació matrimonial no hi pot intervenir de cap manera cap home. D'altra banda, el dot mostra el reconeixement familiar a la seva aportació a la nova creació d'una unitat domèstica i, per tant, al parentiu.

Les dones poden gaudir dels seus béns amb total independència masculina (marital, paterna i filial). Tant l'herència com el dot constitueixen una font d'adquisició de béns que no poden ser emprats ni bloquejats pels homes de la seva família: les dones els administren com consideren i els poden vendre i llogar, sense cap mena de supervisió masculina.

Les dones disposen del dret a ser mantingudes (nafaqa) en el cas de estar casades, incompliment que els proporcionaria un divorci automàtic davant de qualsevol tribunal. Es tracta d'un dret poc entès en les societats europees, però que bona part de les dones marroquines coneixen i defensen: és el dret que els assegura no haver de treballar per subsistir, ja que és l'home qui té aquesta obligació.

Invisibilitat femenina i noves tendències socials al Marroc

L'androcentrisme (i l'etnocentrisme) ha distorsionat la realitat social de moltes dones. El cas que ens ocupa, el de les dones marroquines, no és una excepció. Aquest text només ha volgut presentar una altra cara d'alguns dels aspectes que s'han

emprat per victimitzar la totalitat del col·lectiu (parentiu i dret) amb l'objectiu d'il·lustrar una de les moltes versions que es poden realitzar del prestigi social i del poder que tenen les dones marroquines.

La situació de les dones al Marroc, igual que en d'altres països, musulmans o no, presenta aspectes que han de ser revisats de cara a aconseguir la igualtat de drets. No obstant això, cal recordar que les fites socials que es poden marcar els ciutadans de diferents cultures no sempre coincideixen, tal com sembla que està succeint en aquest país: cada cop hi ha més defensores d'una perspectiva islàmica que entén la construcció de gènere des de la complementarietat sexual.

Yolanda Aixelà
Universitat d'Alacant

³ Una aproximació comparativa entre tots els països del Magreb s'ofereix a AIXELÀ, Yolanda. "Derechos y deberes de las mujeres en el Magreb", *Awraq*, vol. XIX, p. 249-267.

Retalls de premsa

Ecología política de la pobreza

La ecología política de la pobreza es una opción a favor de un ecologismo social que atiende simultáneamente a los límites de crecimiento y al hecho de que vivimos en una "plétora miserable" con enormes diferencias y desigualdades en todo lo esencial para la vida de los humanos. Para este movimiento, la reconversión ecológico-económica planetaria obliga a cambios radicales del sistema consumista que pasan por la austeridad. Pero para que esta austeridad sea creíble en el mundo empobrecido es necesario que antes, o simultáneamente, seamos austeros quienes hoy vivimos en el privilegio. (...)

Ha nacido una corriente específica del ecologismo social que se suele presentar como ecología política de la pobreza. Se dio a conocer en 1992 en la conferencia de Río de Janeiro. (...) Desde entonces ha conocido una fuerte implantación en el área amazónica, sobre todo en Brasil, dentro y fuera del movimiento de los sin tierra (...).

Los principales representantes de la ecología política de la pobreza están denunciando la aparición de un eco-colonialismo que actúa ahora de forma parecida como lo hizo el primer colonialismo histórico en el siglo XVI. Al igual que entonces (...) centra su discurso en las cosas que, siendo de todos, no son de nadie, de donde deduce que tales cosas han de ser patrimonio de la humanidad. El problema surge cuando este discurso implica, falazmente, que el control y la gestión de este patrimonio de la humanidad ha de recaer en quienes puedan utilizarlos convenientemente. Pues resulta que, de hecho, quienes pueden hacer un uso conveniente de los recursos ecológicos del planeta son los mismos que en otro momento histórico podían hacer un uso conveniente de las minas y tierras americanas, africanas o

Les conseqüències mediambientals provocades per l'acció humana van sorgint

asiáticas. En el pasado esa pretensión se basó en la superioridad técnica y cultural. Ahora se pretende basarla también en la conciencia ecológica de la especie.

Francisco Fernández Buey
El Ecologista, núm. 32, tardor 2002

Ante la crisis del proyecto modernizador

A medida que se incrementan los desequilibrios sociales, ambientales y económicos que genera el capitalismo global, entran en crisis los principales componentes del proyecto modernizador, como son el Estado, el mercado que se autorregula y el progreso. Un drástico cambio de rumbo, basado en nuevos ámbitos de la comunidad y en el apoyo mutuo, es cada vez más urgente.

La crisis de occidente parece que entra en su fase final. Todo indica que los próximos 30 o 40 años serán muy probablemente el momento histórico de desintegración del sistema-mundo capitalista. El presente modelo de acumulación -que se apoya también en formas de dominio patriarcal- no podrá seguir desarrollándose mucho más tiempo sin crear desequilibrios sociales, económi-

cos, culturales, de género, ecológicos, políticos y militares en ascenso, progresivamente inmanejables. Ya lo son hoy en día, y lo serán mucho más en las próximas décadas.

La barbarie, que es intrínseca al actual sistema, se reforzará hasta límites insospechados bajo la dictadura del dinero, y su imperativo de necesidad de crecimiento (acumulación) continuo. El crecimiento económico sin fin no sólo está agotando las existencias de recursos no renovables (sin los cuales no se puede subsistir, en concreto los combustibles fósiles), sino que también está transformando recursos renovables en no renovables (pesquerías, bosques, agricultura), debido a las prácticas insostenibles que impulsa el mercado y la competitividad. Al mismo tiempo, el mundo entero se convierte en un gigantesco vertedero y sumidero. Las bases mismas de la vida humana y de gran número de especies están amenazadas. La lógica del capital está chocando ya con los límites ecológicos planetarios. El despliegue del capitalismo global ya sólo puede realizarse profundizando en la lógica de la guerra global permanente y en la destrucción sin fin del entorno natural.

Ramón Fernández Duran
El Ecologista, núm. 32, tardor 2002

Problemes i dificultats de la justícia internacional

Cort Penal Internacional i Tribunal Penal per a l'ex-Iugoslàvia: realitats amb incògnites

A Roma, al juliol de 1998, 120 estats membres de l'Organització de les Nacions Unides varen aprovar un tractat amb la finalitat d'establir, per primera vegada al món, un tribunal penal internacional permanent.

L'1 de juliol del 2002, 68 països havien ratificat l'Estatut de Roma (en l'actualitat, ja són més de 74 països) i d'una manera conseqüent varen marcar la posada en marxa de la Cort.

Cal recordar, però, que els Estats Units, Rússia i la Xina entre d'altres no formen part del grup de països que defensen la creació d'aquest tribunal: la Xina, l'Índia, el Pakistan, l'Iraq i Turquia ni tan sols han signat el tractat i Egipte, Iran, Israel i Rússia, tot i haver-lo signat, no l'han ratificat. Això significa que és improbable que crims comesos contra la humanitat en els citats països siguin perseguits.

Hi ha el perill que la Cort Penal Internacional (CPI) sigui considerada no representativa des del punt de vista geogràfic, ja que la majoria de països membres són europeus.

La competència de la CPI és jutjar individus més que estats, per responsabilitzar-los dels crims considerats més greus que afecten la comunitat internacional: crims de guerra, crims contra la humanitat i genocidi.

La impunitat d'un presumpte genocida pot dependre de l'acord de diversos estats

La CPI podrà exercir la seva jurisdicció sempre que una o més parts implicades en siguin estats parts i que l'acusat tingui la nacionalitat d'un estat part. També quan el crim s'hagi comès en un estat part o quan l'estat que no forma part de l'estatut vulgui acceptar la jurisdicció de la CPI sobre un crim específic perpetrat en el seu territori o per un dels seus dirigents. Tindrà jurisdicció sobre els crims comesos després de l'entrada en vigor de l'Estatut, al juliol del 2002, però començarà a funcionar a final de l'any 2003 i tindrà la seu a l'Haia.

El Tribunal Penal Internacional té assignades les finalitats següents :

- Aconseguir justícia per a tothom
- Acabar amb la impunitat
- Ajudar a extingir els conflictes
- Pal·liar les deficiències de tribunals ad hoc

- Actuar quan les institucions de justícia nacional no volen o no poden intervenir
- Aturar futurs criminals de guerra

Els Estats Units varen signar el tractat durant els últims dies de l'Administració de Bill Clinton, però G. W. Bush no l'ha volgut ratificar i ha marcat un pas enrere en la lluita contra la impunitat i la recerca d'una justícia internacional. L'argument utilitzat per les autoritats nord-americanes és que la CPI pot dificultar la lluita contra el terrorisme, un argument molt pervers ja que bona part d'aquesta lluita no està sotmesa a les normes internacionals. Més recentment, els Estats Units han vetat la renovació del mandat de les forces de les Nacions Unides a Bòsnia; consideren que les seves missions han d'estar exemptes de possibles persecucions. En poques paraules, volen

aconseguir la immunitat per als seus tribunals nacionals presents en altres països.

La CPI constitueix, doncs, el primer intent en temps de pau per donar resposta de manera permanent als delictes més greus i humiliants que pot patir la comunitat internacional: genocidi, guerra, agressions a poblacions civils, però també s'ha de considerar la importància del Tribunal Penal Internacional per a l'ex-Iugoslàvia, que des del mes de gener del 2002 està jutjant a l'Haia a Milosevic, acusat de crims contra la humanitat perpetrats a Kosova i a Bòsnia. Aquest procés és mostra lent i el desenllaç final és una incògnita, però representa un pas endavant en la recerca de la justícia i el respecte dels drets humans. El funcionament del citat tribunal és molt complex i tenint en compte la seva rellevància, el grup dels Balcans de la Lliga ha estimat necessari organitzar una conferència a càrrec del Sr. Xabier Agirre, membre de la fiscalia del Tribunal Penal Internacional per a l'ex-Iugoslàvia de les Nacions Unides, amb la finalitat d'informar-nos sobre la situació actual del procés, les seves conseqüències a nivell internacional i les perspectives de la Cort Penal Internacional.

Considerant els esdeveniments actuals internacionals –el possible atac a l'Iraq, el conflicte entre Israel i Palestina, entre d'altres– i l'exigència per part dels Estats Units d'obtenir la immunitat dels seus soldats presents en altres països, veiem que la CPI haurà de lluitar contra molts obstacles per garantir el seu funcionament i aconseguir els resultats desitjats.

La creació de la CPI és una satisfacció, però hem de ser conscients que

Les imatges de la població civil afectada pels conflictes han de constituir memòria col·lectiva per tal d'avançar en els processos de justícia internacional

Els països involucrats en afers ètnics són els més reticents a donar suport a un Tribunal que podria condemnar alguns dels seus dirigents

només se n'han construït les bases i sota moltes pressions. Cal seguir lluitant, des de la ciutadania i les entitats, perquè els objectius es vagin complint però també per

aconseguir l'adhesió de més països a aquesta cort.

Rita Huybens

Els mandataris africans allarguen la seva impunitat

Àfrica: el dret de reconèixer el seu passat

La situació de guerra permanent en algunes regions de l'Àfrica subsahariana –l'Àfrica occidental amb Libèria i Sierra Leone, l'Àfrica central amb Angola, la República Democràtica del Congo (Kinshasa) i la República del Congo (Brazzaville)– i el marasme quasi endèmic susciten preocupacions arreu. L'Àfrica romandrà encara absent del taulell d'escacs mundial en aquest tercer mil·lenni que tant semblava prometre a la humanitat?

Una fuga perpètua cap endavant

Enfront d'aquesta situació que alguns qualifiquen de desastrosa s'han fet nombroses propostes que, a la vista dels resultats, sovint han agreujat els problemes quan no els han resolt. Entre les últimes propostes, ens interessa aquí la que va emetre fa un cert temps el senyor Alpha Conde: ell proposa d'elaborar un text que garantiria als presidents africans de no ser portats davant la justícia, un cop apartats del govern, per totes les malifetes que haurien comès en l'exercici del poder (robatori i malversacions dels fons públics, tortures, morts, etc.).

El senyor Alpha Conde reconeix sense embuts que la seva proposició és amoral i contradiu totes les normes ètiques. Però sap de què parla: ell mateix fou president de la República de Guinea. Altres presidents no menys carismàtics i molt influents en la política africana, com el president de Senegal Abdoulaye

L'escriptor Gilbert Nsangata va néixer a Brazzaville i ara viu a Sabadell

Ouade, han reflexionat igualment sobre aquesta proposició. El raonament és el següent: els presidents africans s'aferran al poder perquè tenen por de ser portats a la justícia si el perden. En efecte, a escala internacional la llei impedeix que cap president en exercici comparegui davant de cap tribunal. Sembla, doncs, que per Alpha Conde aquesta proposició reconeix així implícitament que la majoria dels dirigents africans són culpables de robatoris, tortures, assassinats...

Evitar l'estratègia de buit identitari

Certament els pobles poden guanyar-hi per l'alternança d'homes al

poder que aquesta proposició deixa pressuposar i per la democràcia que podria, potser, instal·lar-se més fermament als països. Però igualment suscita qüestions més importants amb relació als drets dels pobles. A partir d'ara quins continguts poden donar aquests pobles als principis de justícia, de lleialtat, a les regles morals, a l'ideal polític, si aquesta proposició es tirés endavant? La majoria dels règims africans ja han aprofitat sempre les més petites agitats –quan no les alimentaven ells mateixos– per organitzar pillatges en regla i destruccions. Així que les institucions garants de la memòria es veien metòdicament saquejades i els arxius destruïts. I convé reconèixer que aquest fet no és nou.

Per assentar els seus fonaments als països conquerits, la colonització havia posat en marxa una estratègia els objectius de la qual preveien la desaparició de la consciència col·lectiva per l'aniquilament i també el pillatge de tots els seus caus i de tot el seu suport als camps de la cultura, les arts, les tradicions, etc.

Aquest buit identitari permetrà al colonitzador d'imposar més fàcilment els seus valors i als nous dirigents de negar als ciutadans l'exercici dels seus drets fonamentals, com el de buscar la veritat i donar-la a conèixer. És una de les formes de dominació més frustrants i més degradants. Què en queda, en efecte, de l'individu sense memòria? Havent perdut la seva identitat, no hi ha reparació possible, i deixa de ser ell mateix. Com pot aleshores encarar el futur, vivint el present en estats psíquics i mentals alterats?

La memòria i la consciència comunitària

Els individus i els col·lectius tenen la necessitat de conèixer el seu passat: en depèn la seva identitat, fins i tot si aquesta no s'acaba aquí.

Tampoc existeix un poble sense memòria comuna. Per reconèixer-se com a tal, el grup ha d'escollir un conjunt de proeses i persecucions passades que permetin identificar-lo.

En definitiva, la qüestió que cal plantejar és la de saber si aquesta proposició s'acompanyarà del coratge responsable de les autoritats de Sud-àfrica. Aquestes havien jutjat que era vital per a l'estabilitat de la consciència comunitària –després de les atrocitats del règim de

Alpha Conde, a la dreta, en una visita a Burkina Faso

l'apartheid– per a la cohesió i la pau de la seva nació, organitzar aquests grans moments de la recerca de la veritat sobre el seu passat. Es tractava de reconciliar les comunitats i avançar units vers un esdevenidor fet de justícia, de veritat, de respecte i de dignitat humana.

Després de les destruccions massives dels guardians de la memòria, hauríem d'assistir avui a la legalització de la impunitat?

Sembla, doncs, que existeix un bon ús de la memòria que afavoreix una justa causa i no aquest que afavoreix simplement interessos individuals donant un txec en blanc a persones que n'haurien assassinat d'al-

tres, haurien colpejat la dignitat humana i haurien trepitjat tots els principis del dret. Després de les destruccions massives dels guardians de la memòria, hauríem d'assistir avui a la legalització de la impunitat? Qui pot garantir que els dirigents que vindran després d'aquesta mesura seran irreprotxables? Hi ha també el risc, doncs, de veure succeir-se responsables polítics segurs de no ser mai perseguits per faltes greus comeses en l'exercici del poder. D'altra banda, si l'alternança al poder té un preu i pot garantir l'emergència d'una democràcia veritable i sòlida a l'Àfrica, és igualment indispensable preservar l'essencial. Un vell adagi diu: «Els dirigents passen, els pobles romanen».

Gilbert-Ndungu Nsangata
Escriptor congolès

Malgrat els canvis polítics dels països adjacents, el panorama administratiu al Sàhara segueix invariable

El Sàhara, el conflicte de mai acabar

Els infants saharauís, com la resta del seu poble, veuen com altres països es disputen el seu present i futur

Són de tothom coneguts els orígens del conflicte del Sàhara: la responsabilitat del govern espanyol del Sr. Arias Navarro en la signatura de l'Acord Tripartit, en el qual es cedia l'administració del que havia estat la província espanyola del Sàhara als països veïns del Marroc i Mauritània.

Estem parlant de fa ja 27 anys. Concretament, el 14 de novembre de 1975 va ser la data de la signatura.

De llavors ençà han anat passant molts fets que han tingut molt a

veure en el conflicte del Sàhara, com també en les evolucions polítiques de molts altres països del món:

- La finalització de la Guerra Freda. Hom deia que el conflicte del Sàhara era un conflicte típic de la Guerra Freda, i la realitat ha demostrat que no és del tot cert. La fi de la Guerra Freda no ha significat la fi del conflicte, com tampoc no ha significat la fi d'altres conflictes mundials.

- Els canvis de govern del gran valedor de la RASD, Algèria. Ho ha

estat i encara ho és. Els canvis en aquest país tampoc no han representat un canvi d'orientació en la línia de suport vers les tesis independentistes dels saharauís.

- La mort del gran iniciador de l'annexió del Sàhara al Marroc, el rei Hassan II, i la consegüent continuació de la monarquia per part del seu fill, Mohamed VI. En aquest cas tampoc no ha representat, fins avui, malgrat les esperances que alguns dipositaven en la capacitat de modernització del Marroc, cap canvi o aportació en aspectes nous

La precària atenció administrativa per part del govern marroquí cap el poble sahrauí empitjora la situació

que poguessin fer pensar en una sortida del conflicte.

Els vint-i-set anys de govern marroquí al Sàhara no han aconseguit trencar les aspiracions independentistes de la població sahrauí que resideix en el territori de la colònia. El mal tracte de l'administració marroquina, els empresonaments, la repressió... vers la població sahrauí, no han fet altra cosa que allunyar la possible afecció d'aquesta població vers els seus administradors.

La separació social existent entre sahrauís i marroquins en les ciutats d'Al-A'yun, Smara, Dahla, Bojdour, etc. és visible a primer cop d'ull per a qualsevol persona desconixedora del conflicte que visiti el territori. És d'una evidència clamorosa la discriminació a les entrades i sortides de les ciutats que pateixen els sahrauís que volen circular per anar a les seves khaimes del desert, cosa que fa augmentar les ànsies d'independència de la població.

L'estancament del pla de pau

La monarquia alauita i el Front Polisario van acceptar al setembre del 1991 un pla de pau que havia de concloure amb la realització d'un referèndum d'autodeterminació al començament del 1992. Des del primer moment el Marroc estava convençut que, amb un cens alterat respecte al del 1974 i amb el control i la compra d'algunes voluntats sahrauís, aconseguiria un resultat favorable.

A mesura que s'anava acostant la data de la realització del referèndum es veia de forma clara que els resultats serien favorables a la independència. I això el Marroc no ho podia acceptar.

El pla de pau, amb la identificació dels sahrauís amb dret a vot, va quedar paralitzat i tornat a engagar moltes vegades.

Va ser l'any 1997 quan es va obrir

una nova esperança en l'aplicació del pla amb la iniciativa del nou enviat personal del secretari general de l'ONU, Sr. James Baker. Va reconèixer les dues parts en conflicte i va fer possible que hi hagués negociacions directes i en privat. Durant el setembre de 1997, a Houston, s'arribà a un acord nou sobre els possibles votants, i s'acceptà que només la celebració del referèndum lliure i just, a finals del 1998, podia concloure amb el procés de descolonització començat el 1974.

Hi va tornar a haver traves i nous ajornaments. Tot es complicava, i va ser al juliol de 1999 que la comissió d'identificació de la MINURSO va publicar la llista de 84.251 persones declarades aptes per participar en el referèndum. Només en dos mesos hi va haver un total de 79.125 reclamacions a la llista amb persones que s'hi volien incloure i amb denúncies de persones que es creia que no hi havien de ser. Tornàvem a estar en un carreró sense sortida.

Alternatives al pla de pau

El Marroc volia sortir del pla de pau i el Sr. Baker va fer la proposta durant la primavera del 2001 d'una tercera via, l'anomenat Acord Marc. L'Acord Marc volia ser un acord que per començar a negociar plantejava:

1. La instauració d'un període inicial amb una autonomia concedida al Sàhara.

2. L'autonomia estaria gestionada per un govern escollit sobre la base electoral del cens del 1974 i gestionaria àmbits socials, culturals, educatius i alguns d'econòmics.

3. El Sàhara estaria sota la bandera del Marroc i el govern central marroquí tindria les competències de seguretat i relacions exteriors i els elements bàsics de l'economia.

4. Després de 5 anys es procediria al referèndum d'autodeterminació amb el dret de vot de tots els habitants censats residents en aquell moment al territori sahrauí, fos quin fos el seu origen.

Si tenim en compte que en l'actualitat es calcula una població de 350.000 marroquins enfront els 75.000 del cens espanyol, es pot preveure el resultat del referèndum.

Pràcticament, mentre que el Polisario no accepta l'Acord Marc, l'enviat especial ha plantejat una altra opció: la partició del territori. La proposta consisteix a dividir en dues parts el territori de l'antiga colònia. Sense definicions clares, però sembla que la part del sud, Dahla —l'antiga Villa Cisneros—,

fins a la frontera mauritana, estaria governada pel Front Polisario i la part del nord, pel Marroc. Aquesta proposta recupera el que havia estat acceptat en l'Acord Tripartit pel Marroc en partir-se el territori amb Mauritània.

El poble sahrauí tindria un territori propi, que governaria i administraria, i podria disposar de bandera pròpia. Aquesta iniciativa, però, també va ser desestimada.

Els darrers moviments del consell de seguretat

Les propostes fetes són propostes que no serveixen per obrir noves negociacions. Mentrestant, el govern marroquí ha fet la jugada de vendre les concessions d'exploració de les reserves petrolíferes del Sàhara a una empresa americana i a una altra de francesa. No es coneixen les condicions de la concessió, però es veu de forma clara el primer efecte. França i els EUA van pressionar els membres del Consell de Seguretat perquè en la seva sessió del juliol del 2002 imposessin l'aplicació de l'Acord Marc.

Aquests dos països no van aconseguir que el Consell aprovés la resolució i s'ha obert una nova pròrroga fins al gener del 2003 per tal que les parts continuïn negociant.

El govern espanyol ha representat un paper important en no acceptar la imposició d'una resolució sense l'acceptació de totes dues parts.

Les forces del Consell de Seguretat estan equilibrades i es fa difícil trobar una solució. No es pot imposar una sortida que estigui en contra de la voluntat del poble sahrauí.

Les movilitzacions respecte la situació del Sàhara delata la seva complexitat

Conclusions

Vist l'escenari internacional dels països que donen suport a una part i a l'altra, es fa difícil preveure que aquesta pugui ser una bona via per acabar amb el conflicte.

D'altra banda, no s'ha obert un camí negociador polític clar que promogui un acostament de posicions. Aquest és, al nostre entendre, el gran dèficit per solucionar el conflicte. No hi ha negociacions directes, i mentre no n'hi hagi serà difícil elaborar una proposta acceptable per a ambdues parts.

Cal, doncs, anar al que el premi Nobel de la pau Nelson Mandela diu: "La pau es negocia amb el teu enemic."

Fermí Vallbé Bach
Solidaris amb el Poble Sahrauí

La situació a l'Orient Mitjà es torna més complexa segons els acords es fan esperar

Israel o palestina?

L'abast de les conseqüències produïdes pels desacords entre israelians i palestins és pràcticament mundial

A la Lliga dels Drets dels Pobles no som politòlegs, historiadors o economistes amb capacitat d'analitzar amb profunditat els esdeveniments internacionals. Molt sovint, però, convidem professionals d'aquestes matèries perquè ens ajudin amb les seves anàlisis. Nosaltres ens definim com a ciutadans preocupats per fer realitat els drets de les persones i dels pobles allà on aquests són trepitjats.

El llarg conflicte entre àrabs i israelians preocupa de manera especial a gairebé tothom perquè quasi bé tothom hi està embolicat per raons històriques, culturals, religioses, geopolítiques o econòmiques. Però, de què parlem quan ens referim a aquest conflicte? A mi particularment em vénen al cap molts fets o

conceptes barrejats i simultanis. A tall d'exemple:

Israel com a Estat modern continuador de l'Israel bíblic de tantes connotacions històriques, culturals i religioses dels homes i dones de tradició judeocristiana. La terra promesa de tants jueus en diàspora que durant molts segles es saludaven entre ells amb la frase: "L'any que ve a Jerusalem!" La pàtria per als perseguits de tots els nazismes. La reparació històrica de tantes barbaritats de les quals varen ser objecte per part del món occidental, especialment europeu. La terra llar del poble palestí. L'espai de confrontació vital entre dues col·lectivitats que es reclamen alhora hereves d'aquell territori. El lloc tres vega-

des sant per a cada una de les religions del llibre bíblic: jueva, cristiana, musulmana. El punt calent de conflicte permanent araboisraelià en clau de confrontació generalitzada de cultures...

Si ens apropem a Catalunya i a Espanya, veiem que el règim nacionalcatòlic espanyol va ser profundament antijueu i, de retruc, més o menys propalestí tal com ho demostren els fets: l'Església catòlica tractava de pèrfids els jueus en la seva litúrgia preconiliar, el franquisme estava obsseccionat per la conspiració judeomaçònica i el general Franco va rebre Arafat com a comandant en cap de les forces palestines. Això no va impedir, però, que determinats sectors pro-

gressistes s'interessessin per les experiències socialitzadores dels kibuts israelians o més recentment pels avenços en el camp de l'aprenentatge de les llengües o diferents progressos tecnològics.

A casa nostra el posicionament davant del conflicte ha anat evolucionant en el sentit d'incorporar-hi més matisos fruit d'apropaments més rigorosos i menys dogmàtics o fins i tot emocionals. Més enllà d'anàlisis interpretatives dels professionals del ram penso que des de les nostres opcions a favor dels drets de les persones i dels pobles podríem estar d'acord en els següents punts:

Primer. L'actual situació no té sortida pel cantó de la violència física i l'enverinament políticomediatíct reforçador de la figura de l'enemic etern.

Segon. Sense la intervenció exterior (ONU, CE...) no sembla possible cap solució negociada i duradora del conflicte.

Tercer. No és temps de basar la mútua exclusió (o eliminació física) en raons històriques avaladores de la propietat en exclusiva de la terra.

Quart. Les religions presents a la zona tenen una greu responsabilitat en el conflicte en la mesura que entre elles no saben o no volen trobar iniciatives estables de relació ecumènica i molt menys fer propostes generoses d'internacionalitzar conjuntament els anomenats llocs sants.

Cinquè. El món local, les institucions acadèmiques, els partits i els sindicats, l'associacionisme cívic d'ambdós costats del conflicte i dels seus aliats tenen molt a fer per crear la necessària base cultural per

L'opció militar és la menys indicada per l'espiral de violència i repressió que provoca

La discussió ideològica va més enllà de la religió i els sistemes polítics.

a una pau permanent. O no hi tenen res a fer les ciutats? (Són els estats els que s'enfronten, no els ciutadans!). I des de les universitats, està tot experimentat en els diferents camps propis? I els partits i sindicats des de les seves instàncies internacionals, però també des de l'àmbit local, hi han fet tot el possible? I les organitzacions civils tenim prou imaginació i recursos per endegar iniciatives noves?, sabem anar més enllà de la protesta puntual? Fins quan seguirem atomitzant i diversificant el món de les ONG i ens posarem d'una vegada per sempre a coordinar esforços amb eficàcia a favor, en aquest cas, d'una causa comuna a molts i que

ens esquitxa des de fa molt de temps i de ben a prop?

Potser a tots plegats ens falta auto-critica sobre el que ens condiciona ideològicament. Mai està de més revisar les posicions començant per les bases ideològiques i ètiques sobre les quals diem basar-nos. ¿No és cert que és més còmode viure de tòpics, sentir el que volem sentir, dividir el món entre bons i dolents i delegar permanentment en els tan criticats polítics?

Israel o Palestina?
Israel i Palestina!

Vicenç Creus i Soley

Apunts d'un intercanvi cultural amb els chayahuitas

Experiències d'un camp de treball amb les comunitats indígenes de l'Alto Amazonas peruà

Els nens d'aquesta zona del Perú pateixen un sistema educatiu poc consolidat

El grup de joves de Sant Quirze Solidari ha realitzat, aquest estiu i per segon any consecutiu, un camp de treball a la comunitat de Progreso, situada a la selva amazònica del Perú. Allà, onze membres del grup hem conviscut durant dues setmanes amb els indígenes de l'ètnia chayahuita. El camp de treball s'ha centrat en la realització d'unes jornades educatives dirigides a infants, joves i adults d'aquesta comunitat i de les poblacions veïnes.

La iniciativa del projecte va sorgir a partir de l'observació de les greus mancances i dèficits que presenta el

sistema educatiu en tota aquesta zona. Una de les principals causes d'aquest problema és l'alt grau d'absentisme laboral de molts professors que imparteixen classe en aquestes comunitats. La majoria són persones provinents de les ciutats de la regió o d'altres bandes del país on deixen a les seves famílies. Els resulta sovint complicat adaptar-se a la dures condicions de vida de les comunitats de la selva, i aprofiten qualsevol excusa per tal de tornar a casa. D'aquesta manera es redueix considerablement el número d'hores lectives dels alumnes, fins el punt en què sovint es

queden setmanes senceres sense poder anar a l'escola. Aquesta situació s'agreuja pel fet que els inspectors que controlen l'acompliment dels horaris establerts són subordinats sistemàticament per aquests professors, en un marc de corrupció generalitzada, que caracteritza tot el sistema educatiu del país. Com a conseqüència directa d'això, el ritme educatiu és molt lent i el nivell escolar és realment molt baix entre els nens.

Així doncs, considerant que un dels pilars fonamentals per al desenvolupament d'un poble és l'educació,

La situació d'aquest escolars es tradueix en un aprenentatge lent

hem cregut convenient realitzar cursos intensius de les matèries bàsiques. Tot i que amb 15 dies no es pot pretendre que els estudiants assoleixin el nivell adequat, hem considerat que podria ser una experiència molt enriquidora. Així mateix, creiem important que adquireixin una major consciència sobre la importància de l'educació i la reconeguin com a un dels drets fonamentals de l'individu.

Com hem esmentat abans, les jornades educatives també han estat encarades als joves i adults. Hem realitzat cursos de mecanografia, informàtica, redacció de documents i costura, com a resposta a les seves demandes. Paral·lelament, mantenint una continuïtat amb el camp de treball del 2001 en l'aspecte sanitari, hem donat un curs de laboratori per als promotors de salut d'aquestes comunitats, centrat en la detecció de la malària, malaltia que provoca estralls entre la població indígena.

Les dures condicions de la selva frena els mestres, que provenen en la seva majoria de les ciutats

Des de fa uns anys Sant Quirze Solidari, la Lliga dels Drets dels Pobles i altres organitzacions estem recolzant un projecte de salut comunitària, anomenat "Salud para todos", dins el qual es dota a les comunitats de medicaments i material sanitari. També capacita a voluntaris de la zona per efectuar tasques en matèria de salut. Aquests voluntaris són els anomenats promotors de salut.

Per sobre de tot, cal ressaltar la importància de l'intercanvi cultural que hem viscut el grup de joves, en aquestes setmanes de convivència amb la població chayahuïta de Pro-

greso. Mentre que pels matins impartíem els cursos, per les tardes participàvem en algunes de les seves activitats quotidianes, com ara: la pesca, l'elaboració de ceràmica o de teixits... Aquesta experiència ha estat, per nosaltres, molt enriquidora i ens ha permès conèixer altres realitats que normalment ens queden molt llunyanes.

Les persones interessades en rebre més informació es poden adreçar a la direcció de correu: grupdejoves_stq@hotmail.com

**Grup de Joves de
Sant Quirze Solidari**

Tots aquests llibres els podeu consultar a la Biblioteca de la Lliga

Bibliografia destacada

Un llibre, un autor

Nacionalisme català. Franquisme, transició i democràcia
 Montserrat Guibernau;
 Pòrtic, Barcelona, 2002,
 285 pàgines

L'estudi de diverses "imatges" de catalunya proposades des dels principals partits polítics catalans, el paper dels intel·lectuals en la creació del catalanisme, l'anàlisi dels nous mecanismes de creació d'identitat nacional en un període marcat per la globalització, l'aposta decidida per un catalanisme cosmopolita... En aquestes pàgines hi trobem una anàlisi sociopolítica del paper del nacionalisme català durant el franquisme i la transició democràtica. Al centre d'aquesta reflexió rau la pregunta sobre la possibilitat de supervivència i desenvolupament de les nacions sense estat com catalunya.

La economía del hidrógeno
 Jeremy Rifkin;
 Paidós, Barcelona, 2002,
 324 pàgines

L'hidrogen es l'element més bàsic de l'univers, la matèria de la que estan fetes les estrelles i el sol. En els últims anys, els principals fabricants d'automòbils han destinat més de 2.000 milions de dòlars al desenvolupament de cotxes, autobusos i camions alimentats amb hidrògen, i s'espera que, d'aquí a pocs anys surtin a la carretera els primers vehicles produïts en sèrie. A més, quan milions d'usuaris connectin les seves piles de combustible a xarxes energètiques d'hidrogen d'abast local, regional i nacional, basades en els mateixos principis estructurals i tecnològics intel·ligents que feren possible la world wide web, podran començar a compartir l'energia d'igual a igual i crear un nou model descentralitzat.

L'hidrogen té el potencial suficient per posar fi a la dependència del món respecte a les importacions del petroli, i contribuirà a refredar el perillós joc geopolític que practiquen actualment els països consumidors i els productors.

El nou progressisme: praxi política de la tercera via
 Anthony Giddens;
 Pòrtic, Barcelona, 2002,
 157 pàgines

El text representa l'intent més seriós de l'autor per transformar el corpus teòric de la tercera via en propostes concretes. La seva posició es basa en una acurada anàlisi sociològica de les experiències de diversos governs socialdemòcrates, i també en una avaluació crítica al nou laborisme des del seu accés al govern britànic al maig del 1997

Cartas contra la guerra
 Tiziano Terzani; RBA, Barcelona, 2002,
 158 pàgines

El llibre constitueix una primera etapa d'un peregrinatge per la pau realitzat per un home que ha dedicat la seva vida a realitzar cròniques sobre la realitat en primera persona: un periodista ha estat sempre conscient de l'abisme cultural, ideològic i social que s'obre a occident, i que està sent ignorat pels mateixos occidentals. Tiziano Terzani ha viscut a orient durant més de trenta anys i creu que no es pot seguir permetent la barbàrie, la intolerància, la hipocresia i la indiferència del món occidental. Amb aquestes cartes escrites des de Kabul, Peshawar, Qatua, Delhi o el seu refugi a l'himàlaia, ens vol fer entendre que hem de començar el camí cap a la comprensió i l'enteniment.

Pueblos y culturas de África. Etnohistoria, mito y sociedad
 José Luis Cortés López;
 Mundonegro, Madrid, 2001,
 671 pàgines

Aquesta volum és una anàlisi dels pobles més importants de tots els països africans: on estan, qui són, quins són els seus valors culturals. Una obra per llegir i consultar, fruit de molts anys d'investigació. L'autor culmina amb aquest llibre dos grans treballs anteriors: l'art negroafricà i història contemporània d'Àfrica.

El malestar de la globalització
 Empúries, Barcelona, 2002

Aquest llibre és el resultat d'una llarga experiència en les esferes econòmiques i mundials més altes. Està cridat a obrir un debat sobre la globalització, fenomen imparabile i alhora irreversible, demonitzat i protestat per multitudinàries manifestacions i defensat alhora per la majoria de dirigents internacionals. Stiglitz posa les bases d'un debat que no sols tingui lloc en el si del govern i de les organitzacions internacionals o en el món univesitari, sinó que també permeti la participació de totes aquelles persones que depenen de les decisions globals que poden afectar la seva qualitat de vida. El text servirà, de ben segur, per aportar més informació sobre els grans canvis que s'estan produint a escala planetària i sobre les decisions que s'han pres en els últims deu anys.

Joseph Stiglitz
 És dels economistes més prestigiosos del món. Es va dedicar força anys a l'ensenyament i la investigació en temes com l'economia matemàtica abstracta, l'economia del sector públic, la fallida econòmica, el desenvolupament, la política monetària o la globalització.

També va participar, durant gairebé vint anys, en debats al voltant de la transició dels països excomunistes a l'economia de mercat. La seva estada a Kenya (1969-1971), poc després que aquest estat de l'Àfrica oriental assolís la independència, va ser essencial per al seu treball sobre qüestions relacionades amb el desenvolupament. L'any 1993 va fer la seva primera incursió important en el món de la política: va entrar a treballar a la casa blanca com a director del consell d'assessors econòmics de Bill Clinton, un equip de tres experts nomenats pel president per proporcionar assessorament econòmic a la branca executiva del govern dels Estats Units.

Més tard, l'any 1997 va començar a treballar al Banc Mundial, on va exercir com a economista en cap i vicepresident durant gairebé tres anys, fins al gener del 2001. La seva tasca com a investigador li ha valgut el premi Nobel d'Economia.

Seminari sobre el món Islàmic. Dona, cultura i política al Magrib

Durant la primera quinzena del mes de juny Politeia, escola de formació política, va organitzar una nova edició del seminari sobre el món islàmic, amb la voluntat d'aprofundir i de conèixer més a fons el món islàmic.

Aquesta edició es va centrar en el Magrib, una zona força propera al nostre territori, i que tot i la proximitat, és molt desconeguda. En vàrem tractar tres aspectes: la desmitificació de la dona com agent transformador de la societat; la complexa estructura política del Marroc; fets històrics que han marcat la situació actual del Magrib. En la darrera i quarta ponència es va tractar sobre la immigració magribi a Catalunya.

Hi van participar 38 persones, i es van obrir debats força interessants, que s'intentaran recollir en properes edicions.

Presentació de tres experiències de finançament ètic a Catalunya

Un dels objectius de la Lliga és treballar en xarxa amb d'altres entitats i associacions per compartir iniciatives, per tal d'enfortir el teixit social. D'aquest treball comú se'n va treure la presentació de tres experiències de finançament ètic a Catalunya com a opcions reals i alternatives al finançament convencional.

Vàrem convidar a tres entitats que treballen en aquest àmbit per donar-les a conèixer a la nostra ciutat, vàren venir: Oikocrèdit, Coop-57 i Fundació Solidària contra l'Atur. En fem un balanç positiu ja que va venir força gent interessada en les inversions alternatives. Podeu trobar més informació a www.fets.org

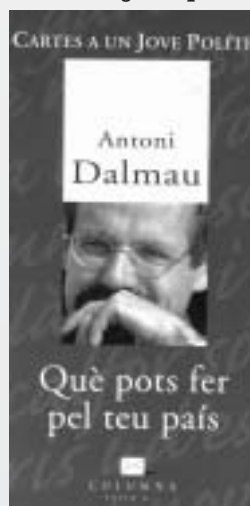
Les entitats que vàrem organitzar l'acte vàrem ser: FETS, Eco-Concern, Casal d'Europa, Drapaires d'Emaús, EUTIME, Fundació Bosch i Cardellach, Unió Excursionista de Sabadell, Plataforma Ciutadana per l'Abolició del Deute Extern i Lliga dels Drets dels Pobles.

Debat entorn al llibre d'Antoni Dalmau Cartes a un jove polític. Què pots fer pel teu país

La voluntat de crear nous espais de reflexió alternatius als habituals, ens va conduir a organitzar una trobada amb les joventuts dels partits polítics i amb grups de debat polític i social de Sabadell per debatre conjuntament amb Antoni Dalmau sobre el seu llibre. L'acte es va fer el 3 de juliol.

L'experiència va ser força positiva. A nivell de participació cal dir que vàrem ser unes 150 persones, la majoria joves. Dies abans del debat vàrem fer una trobada per consensuar amb els mateixos participants la metodologia a seguir.

Es va demostrar que els joves estan oberts al debat

polític, i que el fet de facilitar un espai comú en que es trobin persones de diverses tendències ideològiques enriqueix la seva formació.

Antoni Dalmau va destacar que "la barrera que hi ha entre ciutadans i política es deu tant a l'actitud dels polítics com a l'expectativa insatisfeta que es va crear durant la dictadura". En aquest context va destacar que "és inimaginable que els joves s'acostin a la política" i va reconèixer que actualment "molta gent no vehicula les seves aspiracions a través d'un partit", sinó que opta per vincular-se a ONG o altres tipus d'entitat.

Properes activitats

Enguany estem celebrant el 25è aniversari de la nostra entitat. El primer acte el vàrem celebrar el passat 25 de maig en una jornada de reflexió en que hi varen participar 12 entitats de la nostra comarca i de Manresa.

Els actes de celebració continuaran al llarg dels mesos de novembre i desembre. Concretament, el dia 10 de desembre, coincidint amb el Dia Mundial dels Drets Humans, vindrà a fer una conferència a

Sabadell el sociòleg belga François Houtart, membre del Consell Internacional del Fòrum Social Mundial, i director del Centre Tricontinental de Lovaina que publica la prestigiosa revista Alternatives Sud.

A banda d'aquest acte també farem una nova edició del seminari sobre el món islàmic, i un seminari sobre les polítiques dels mitjans de comunicació.

p a p e r s

Publicació de la

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Podeu obtenir més informació a través de la nostra web
www.sabadellsolidari.org/lliga
o contactar amb nosaltres mitjançant l'adreça electrònica
lliga@sabadellsolidari.org

Utilitza aquest imprès si desitges fer-te soci/a de la Lliga dels Drets dels Pobles

Sí, desitjo col·laborar en els projectes i activitats que organitza la Lliga

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Dades personals

Nom i cognoms:

DNI:

Domicili:

Codi Postal:

Vull fer una aportació anual de €

Data de naixement:

E-Mail:

Població:

Telèfon:

Dades bancàries

Entitat	Oficina	DC	Compte corrent
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Data

Signatura del titular

*També pots fer-te soci/a de la Lliga a través d'internet o per telèfon (al 93 723 71 02)

Els donatius a la Lliga dels Drets dels Pobles desgraven un 20% del seu valor en la Declaració de Renda